

College via videoconferencing

Frank den Hollander f.j.den.hollander@rug.nl

Foto Jan Zwart

Canada via de camera

'Eens even kijken...' Docente Bettina van Hoven kijkt het lokaal rond. 'Ik zie Guido, daar heb je Sander, Maarten is er... Mooi. Dan kunnen we beginnen.'

Bettina van Hoven

het interview

Een groep van tien studenten zit klaar voor het vak Representeren van plaatsen, onderdeel van de masteropleiding Culturele Geografie. Dit werkcollege is echter in één opzicht anders dan andere colleges: Bettina van Hoven zit niet gewoon voor de klas, maar aan een tafeltje in een computerlokaal van de universiteit van Victoria in Canada.

De studenten in het zaaltje van het Universitair Onderwijscentrum Groningen (UOCG) kijken naar een televisie waarop een zogenaamde videoconferencing-set staat; eigenlijk niet meer dan een kleine computer met een camera eraan vast en een afstands-

bediening. Van Hoven heeft in Canada zo'n zelfde set staan.

Op de televisie (en op het scherm erboven waarop hetzelfde beeld wordt geprojecteerd) is te zien hoe ook Bettina ingespannen naar een tv zit te kijken. In de linkerbovenhoek zien de studenten zichzelf in een klein inzetscherm; bij Bettina is dat andersom. Het valt op dat beeld en geluid zeer goed van kwaliteit zijn. Op een tafel in het midden van de collegezaal ligt een rondomgevoelige microfoon; zelfs als een van de aanwezige technici fluis-terend aan zijn collega vraagt of die nog koffie wil, reageert Bettina meteen vrolijk vanuit Cana-

da: 'Ja, lekker, doe mij ook een bakkie!'

Dat ze zin heeft in koffie, is niet zo gek. Videoconferencing is in Canada nog niet zo bekend. Van Hoven doet onderzoek op Vancouver Island, in een erg rurale omgeving in de buurt van Nanaimo en de dichtstbijzijnde vc-faciliteiten zijn aan de universiteit van Victoria. De vorige avond is ze met man en dochtertje al naar deze universiteit afgereisd, en ze hebben op de campus geslapen zodat Bettina om half negen 's ochtends paraat kan zijn. De Groningse studenten volgen haar werkcollege onder etenstijd, om half zes 's avonds.

Ondersteuning bij videoconferencing

In het kader van een Nestor Individueel Onderwijsproject (NIOT) krijgt Bettina van Hoven ondersteuning van het Universitair Onderwijscentrum Groningen (UOCG) bij het geven van haar colleges vanuit Canada. Projectleider Gert-Jan Verheij vertelt dat de hedendaagse stand van de techniek enorm bijdraagt tot het succes van videoconferencing: 'Vroeger moest je de verbinding maken met ISDN-lijnen of via een satellietverbinding. Dat zie je nog weleens bij het Journaal, waar een correspondent dan geduldig staat te wachten tot hij de vraag vanuit Hilversum eindelijk hoort. Bij dit college maken we gebruik van het glasvezelnet en hebben we hooguit een kwart seconde vertraging.'

Het college is maar één onderdeel van een heel framework binnen het NIOT. Er is een Wiki opgezet, er zijn Powerpoints en streaming video's te zien via Nestor, er wordt gechat en gemaild. Of een college via videoconferencing goed uitpakt, staat of valt met interactie. Verheij: 'Een hoorcollege wordt niks. Voor dat soort eenrichtingsverkeer heeft Bettina van Hoven bijvoorbeeld filmpjes gemaakt van een Powerpointpresentatie met haar stemgeluid erbij. Dat is net zo doeltreffend.'

Simpel en duurzaam

Het UOCG wil zoveel mogelijk docenten ondersteunen bij de inpassing van deze techniek in hun onderwijs of onderzoek. Bij verschillende faculteiten is men al in het bezit van een videoconferencing-set, of bezig met de aanschaf ervan. Op de website van het UOCG is een lijst te vinden van instellingen die al een dergelijke set hebben. 'Eigenlijk is het een heel simpel apparaat', zegt Verheij. 'Het bestaat uit één kastje waarin een kleine computer en een camera zitten. Je sluit het direct op het netwerk aan, en dan is het click & go!'

Gert-Jan Verheij wijst ook nog op de duurzame aspecten van het videoconferencing: 'Groningen zit nu eenmaal 'ver weg' van de Randstad, en dan is vergaderen via de video gewoon een uitkomst. We hosten nu al twee à drie sessies per week, maar organiseren ook sessies voor het basis- en voortgezet onderwijs via Kennisnet.'

> Door videoconferencing blijf je aanwezig <

> Culturele geografie

'Net als in de sociale geografie bekijken we in de culturele geografie de relatie tussen mens en plek', praat Bettina na afloop van de colleges vanuit Canada via dezelfde videoverbinding nog even na met Pictogram, 'maar door mij wordt meer gekeken naar gender, ras, leeftijdsgroepen, dus alles wat ook weer discriminatie oproept. Het is dus wat politieker, wat kritischer dan de gewone sociale geografie.

Ik ben hier zelf met verschillende dingen bezig. Voor een project gesubsidieerd door de Gratama Stichting hebben we een film gemaakt over de Great Bear Rainforest, een gebied hier. Dat gaat ook over plaatsrepresentaties. Verder doe ik op dit moment onderzoek naar *belonging*, 'je thuis voelen', met jongeren aan een lokale school hier, ook weer met gebruik van video en foto's.'

Voor het college hebben de studenten in groepjes onderzoek gedaan naar toeristische plekken in Canada en de presentatie daarvan op internet. Er wordt gepraat over de westerse vooringenomenheid waarmee de studenten automatisch naar een verhaal over zo'n gebied kijken, en de manier waarop je die zou kunnen uitschakelen. Ook worden de diverse machtsrelaties belicht die hier voor en achter de schermen

aanwezig blijken te zijn.

Bettina van Hoven vat samen hoe ver het staat met het werkcollege. 'Ik heb op de Wiki en op Nestor jullie commentaren gelezen, en ik heb ook al wat feedback op Nestor gezet in de vorm van een audiobestand.'

Je bent in Canada voor onderzoek; is het niet vervelend dat onderwijs erbij te blijven doen?

'Ik zit hier negen maanden. Anderen zouden het misschien leuker vinden helemaal niks meer te hoeven op onderwijsgebied, en alleen onderzoek te doen, maar juist de combinatie van het hier zijn en het inbrengen van de thematiek die ik hier tegenkom, werkt heel goed. Ik denk ook dat mijn waardering voor het vak nog hoger geworden is doordat ik hier zit. Het is voor mij dus heel fijn dat ik op deze manier onderwijs kan blijven geven.

Als je iets op zo'n grote afstand doet kun je het gevaar lopen dat de docent helemaal verdwijnt uit het vak. Je ziet me niet meer elke keer in het college en zo mis je helemaal het karakter: wie is die docent eigenlijk. Door videoconferencing ben je meer aanwezig, en ook door studenten aan de slag te laten gaan met waar ik hier mee bezig ben. Ik heb wel het gevoel dat ze het leuk vinden

om in de keuken van de geograaf te kunnen kijken.

Representeren van plaatsen is een methoden- en techniekenvak, met een theoretische achtergrond, en het loopt het hele jaar door. Hierna hebben de studenten nog de zogeheten ateliers: een video-, een foto- en een schrijfatelier. Daar leren ze zelf presentaties maken op basis van de theorie die we nu geven.'

Is er verschil in interactie tussen een gewoon werkcollege en dit videocollege?

'Ik denk niet dat het veel verschilt, of ik nu hier iemands naam noem of in een collegezaal. Wat je in een collegesituatie niet zo snel hebt maar hier wel, is dat je een script hebt. Je bent beter voorbereid, van te voren staat al op internet wat het doel is van zo'n sessie, wie bepaalde rollen heeft, hoe lang het duurt en waarover we het gaan hebben. In een college heb je dat als docent minder, je houdt je dan niet zo gedetailleerd bezig met wat je precies gaat doen.

De studenten beseffen dat ook wel, je merkt dat ze geconcentreerd bezig zijn en misschien werkt het daarom juist wel beter! Je weet ook gewoon, die ander zit aan de andere kant van de wereld, daar ben je je van bewust.'

> **The good and the bad**

Voor een volgende opdracht moeten de studenten twee documentaires bekijken die benadrukken hoe beelden vastgelegd worden. De ene gaat over Disney, en de andere gaat over de representatie van de oorlog in Afghanistan en Irak.

'Dan wordt er eigenlijk gekeken naar hoe het goede en het slechte al zo verankerd is in de Amerikaanse cultuur, dat daarop heel snel teruggegrepen wordt, vooral als het erover gaat wie dat nou eigenlijk zijn, die mensen in Irak, en waarom het volgens de Amerikanen oké is dat wij daar de boel op orde gaan brengen.

Ik vind het zelf een heel schokkende documentaire, niet alleen vanwege de beelden, maar ook omdat je beseft hoe diep dat eigenlijk in onze cultuur zit, hoe je kijkt naar goed en slecht en hoe makkelijk het is voor de media om daar iets anders van te maken. Dat vind ik belangrijk voor de studenten om over na te denken: waar komen onze representaties vandaan, in onze cultuur. Die documentaires staan dan weer in streaming video op Nestor; ik ben erg dankbaar dat Johan Zwart en Albert Kerkhof zich vanuit Groningen met dit soort technische zaken bezighouden!

Deze vorm van college geven heeft alles met techniek te maken: er is een Wiki, er wordt gechat, er is contact via e-mail, alle opdrachten en documenten staan op Nestor...

'De verschillen in vaardigheden tussen de studenten zijn best wel groot. Bij het chatten merk je echt het verschil tussen iemand die langzaam typt en iemand die dat heel snel kan. Die eerste mensen raken snel de draad kwijt en

kunnen zich niet zo snel in de discussie mengen. Maar wat betreft die Wiki: ik denk niet dat een van de studenten ooit eerder een Wiki heeft gehad... Ikzelf ook niet hoor, ik heb echt alles opnieuw moeten leren. Maar het is zo simpel van opzet, iedereen kan er al snel mee werken. En de mogelijkheden zijn echt geweldig, met zo'n Wiki kun je de verschillende zaken in zo'n groep ook in hun context zien.'

Kritisch

Vanuit Canada vraagt Bettina de Groningse studenten nogmaals kritisch te kijken naar wat men tot nu toe gedaan heeft. 'Wat heb je door deze twee opdrachten als cultureel-geograaf geleerd?'

Het valt op dat Bettina de studenten goed kent; het gesprek via de camera verschilt niet veel met de een-op-een-communicatie in een klaslokaal. 'Waarom zeg je dat, Guido?' reageert ze meteen op een student; het lijkt warempel of ze hem vanaf het televisiescherm recht aankijkt.

Student Maarten heeft het hele college druk zitten te typen op zijn meegebrachte laptop. Soms is het wat moeizaam, zo'n college op afstand, zegt hij desgevraagd, 'maar het is zo veel beter dan wanneer je alles via Nestor zou moeten doen en verder geen contact had met de docent'.

het interview

Links

- Alles over videoconferencing op de site van het UOCG: www.rug.nl/uocg/ondersteuning/videoconferencing/index
- De RUG streaming videoportal: www.rug.nl/uocg/ondersteuning/rugvideoportal/index
- Een SURFnet/Kennisnet-innovatieprogramma voor het gebruik van videoconferencing in het onderwijs: www.expertopafstand.nl

